

**YARGITAY
10. HUKUK
DAİRESİ**

**Esas No. 2009/8919
Karar No. 2010/16008
Tarihi: 06.12.2010**

**İlgili Kanun / Madde
506 S.SSK/ 79**

-
- ***HİZMET TESPİTİ***

OZETİ:

Mahkemece yapılacak iş, yukarıda açıklanan ilkeler ışığında, dava konusu dönemde, davacı ile birlikte çalışan ve işverenin bordrolarında kayıtlı kişiler ile, aynı yörede komşu işverenler veya benzeri işleri yapan başka işverenler ve bu işverenlerin çalıştırdığı bordrolara geçmiş kişiler saptanarak, bilgi ve görgülerine başvurulmalı, bunun dışında sigortalının kayıtlarda gözükmeyen çalışmalarının hangi nedenlerle kayıtlara geçmediği, ya da, bildirim dışı kaldığı hususu, gereğince araştırılmalı, davalı işyerinde tespiti istenen dönemde Kurum müfettişlerince inceleme yapılıp yapılmadığı sorulmalı, inceleme yapılmışsa, belgeler getirtilmeli, yargılama sürecinde dinlenen tanık anlatımlarının değerlendirilmesinde; iş yerinin kapsamı, kapasitesi ve niteliği nazara alınmalı, böylece, bu konuda gerekli tüm soruşturma yapılarak uyuşmazlık konusu husus, hiçbir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak biçimde çözümlenip; deliller hep birlikte değerlendirilip takdir edilerek, varılacak sonuca göre bir karar verilmelidir

Davacı, davalı işverenler yanında, 12.08.2001-07.03.2002 tarihleri arasında, hizmet akdine dayalı olarak, aralıksız çalıştığının tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, ilamında belirtilen gerekçelerle davanın reddine karar verilmiştir.

Hükmün, davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Hasan Özcan tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Davanın yasal dayanağı 506 sayılı Yasanın 79/10. maddesi olup bu tür sigortalı hizmetlerin tespitine ilişkin davaların, kamu düzeniyle ilgili olduğu ve bu nedenle de özel bir duyarlılıkla ve özenle yürütülmesinin zorunlu ve gerekli bulunduğu açıktır. Bu çerçevede, hak kayıplarının ve gerçeğe aykırı sigortalılık süresi edinme durumlarının önlenmesi, temel insan haklarından olan sosyal güvenlik hakkının korunabilmesi için, bu tür davalarda tarafların gösterdiği kanıtlarla yetinilmeyip, gerek görüldüğünde resen araştırma yapılarak kanıt toplanabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Eldeki dava dosyasına konu olayda, mahkemece, verilen kesin süre içinde, kesin süreye konu işlemin yapılmaması nedeniyle, davanın reddine karar verilmiş ise de; Hukuk

Usulü Muhakemeleri Kanununun 163. maddesinde düzenlenen kesin süre, ancak, taraflarca hazırlama ilkesine tabi olan davalarda uygulanması mümkün olup, hâkimin resen araştırma yapması gereken, başka bir anlatımla, kendiliğinden araştırma ilkesine tabi olan hizmet tespit davalarında, kesin sürenin uygulama yeri yoktur. Ayrıca, HUMK' nın 163. maddesi hükmüne göre, kesin sürenin hukuki sonuç doğurabilmesi bakımından, kesin süreye ilişkin ara kararı, her türlü yanlış anlaşılmayı önleyecek biçimde açık ve eksiksiz yazılmalı, ülke koşulları ve hayatın gerçekleri göz önünde tutularak, verilen süre yeterli, emredilen işler, gerekli ve yapılabilir nitelik taşınmalı, taraflara yüklenen yükümlülükler birer, birer açıklanmalı, masraflar kalem, kalem bildirilmeli ve tarafların yapacağı işlemler duraksamaya yer vermeyecek biçimde açık ve kesin olarak belirlenmeli, kesin süre verilen tarafa, süreye uymamasının sonuçları açıkça anlatılmalı, taraflar uyarılmalıdır. Hal böyle olunca, mahkemece, açıklanan ilkelere aykırı olarak davacı vekiline verilen kesin sürenin geçerliliğinden bahsedilemez.

Mahkemece yapılacak iş, yukarıda açıklanan ilkeler ışığında, dava konusu dönemde, davacı ile birlikte çalışan ve işverenin bordrolarında kayıtlı kişiler ile, aynı yörede komşu işverenler veya benzeri işleri yapan başka işverenler ve bu işverenlerin çalıştırdığı bordrolara geçmiş kişiler saptanarak, bilgi ve görgülerine başvurulmalı, bunun dışında sigortalının kayıtlarda gözükmeyen çalışmalarının hangi nedenlerle kayıtlara geçmediği, ya da, bildirim dışı kaldığı hususu, gereğince araştırılmalı, davalı işyerinde tespiti istenen dönemde Kurum müfettişlerince inceleme yapıp yapılmadığı sorulmalı, inceleme yapılmışsa, belgeler getirilmeli, yargılama sürecinde dinlenen tanık anlatımlarının değerlendirilmesinde; iş yerinin kapsamı, kapasitesi ve niteliği nazara alınmalı, böylece, bu konuda gerekli tüm soruşturma yapılarak uyuşmazlık konusu husus, hiçbir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak biçimde çözümlenip; deliller hep birlikte değerlendirilip takdir edilerek, varılacak sonuca göre bir karar verilmelidir.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın, hatalı değerlendirme sonucu, yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O hâlde, davacı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 06.12.2010 gününde oybirliğiyle karar verildi.